

Sunuş

Türk Dünyasında Bir Köprü İsim, Kamil Veli Nerimanoğlu .!

1990'lı yıllarda hepimizin gözü önünde büyük bir değişim yaşandı. Adeta büyük bir siyasi deprem, dünyanın bazı bölgelerinde şiddetli sarsıntılara sebep oldu ve neticesinde Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler birliği ile Yugoslavya ortadan kalktı, sonuçta da ortaya yeni devletler çıktı. Hiç kuşkusuz bunların büyük çoğunluğu bizim medeniyetimizin parçalarıydı. En önemlisi de Azerbaycan, Türkmenistan, Özbekistan, Kırgızistan ve Kazakistan bağımsız devlet oldu. Balkanlarda Bosna-Hersek ve Kosova bağımsızlıklarını elde etti, diğer bölge ülkelerinde yaşayan bize ait unsurlar da daha rahat nefes alabilir hale geldi.

Bu siyasi dönüşümün beşeri ilişkiler açısından da çok gözle görünür sonuçları ortaya çıktı. Daha önce kitabi olarak bilgi sahibi olduğumuz ülkeleri ve buralardaki soydaşlarımızı yakinen tanıma fırsatı bulduk. Önce bizden bazı akademi mensupları ve ticaret erbabları bu ülkeleri ziyaret etmeye başladı. Ardından yavaş yavaş onlardan da devlet adamları ama daha çok akademisyenler ülkemize geldiler. Karşılıklı düzenlenen bilimsel kongreler bu anlamda çok işe yaradı. Bu faaliyetleri ülkemizdeki üniversitelerin oralarda yetişen bilim insanlarına kapılarını açması izledi. Bir süre sonra doğal olarak ülkemizin başını çektiği ortak çalışmalar da gerçekleştirilmeye başladı.

Bunlar elbette birbirimizi iş üzerinde tanımaya imkân sağladı. İşte bu çalışmalarda dikkat çeken isimleri üniversiteler hoca olarak istihdam etmeye başladı.

Doğal olarak Türk Cumhuriyetlerinden gelen aydınlar içinde dil bakımından en kolay anlaştiğimiz dostlarımız Azerbaycanlılar oldu. Dolayısıyla ağırlıklı gelişler de oradan oldu. Kamil Bey bu ilk temas kurulanlardan biriydi

ve ben de onu bu süreçler içinde tanıdım. Önce sempozyumlarda karşılaştık, sonra da bazı ortak çalışmalarda birlikte rol aldık. İlişkiler pek çok ortak noktaya rağmen bazı farklılıkları da ortaya çıkardı. Soğuk savaş döneminde iki farklı kutupta yer alan ülkemiz ve diğer topluluklar elbette olaylara ve eşyaya bakış noktasında değişik birikimlere sahiptiler. Türkiye Türkolojisi dar alanlarda ihtisaslaşarak daha filolojik bir bakış açısıyla yoluna devam ederken bu dünyadan gelen bazı arkadaşlarımız bu kelimeyi en geniş manasında tarihi, uluslararası ilişkileri, filolojiyi, Türk sanatlarını da içine alacak şekilde değerlendirdiler. Elbette herkes için böylesi bir birikimden söz etmek mümkün değilse de Kamil Veliyev bu konuda bir meslektaşımız olarak dikkatimizi çekti. Nitekim onun yazıya döktüğü şu başlıklara göz atıldığında nasıl meselelere geniş bir perspektiften baktığı kolayca anlaşılacaktır: Onun, *Ermeni Meselesi ve Çözüm Yolları Üzerine; Kafkas Evi: Dün, Bugün, Yarın (Jeostratejik Notlar), The New Eurasianism, “Yeni Avrasyacılık Üzerine Düşünceler* gibi uluslararası meselelerle ilgili makaleleri yanında; *Sovyet Edebiyatı Nedir; Türk Lingvofolkloristikası; Çağdaş Türkolojide Yeniden Yapılanma Şartları Üzerine (Türkoloji Strateji Denemesi); Dil(Bilimi) ve Felsefe; “Ortak Türkçe: Dün, Bugün, Yarın* gibi filoloji üzerine yazılmış teorik yazılarıyla karşılaşırız.

Öte yandan *Yunus Emre Şiirlerinde Tekrar Sistemi; Peyami Safa Dil ve Üslup Üzerine; Mehmet Akif Şiirinde Heyecan ve Düşünce* ise doğrudan edebiyat üzerine değerlendirmeleri içerir. Aslında bu alandaki yazıları da Türkçe'nin en kadim dönemlerinden günümüzde yaşamış yazarlara kadar gelir ve Kamil Hoca, bu alanların tümünde de ciddiye alınması gereken görüşler bildirir.

Bu zengin birikimi ona Türkiye üniversitelerinde daima aranan bir isim olmasını sağlamış ve Ege Üniversitesi'nden başlayarak ülkemizdeki pek çok üniversitede görev yapmıştır. Hoca, yazılarıyla olduğu gibi buralarda da eski

Sovyet geleneği çerçevesi içinde kazandığı birikimi öğrencileriyle paylaşmıştır. Bu bilgi řu açıdan önemlidir, Rus kültürü çok eski zamanlardan beri ilişki içinde olduğu Türk toplulukları ile yakinen ilgilenmiş ve bu alanda çok zengin bir birikim oluşturmuştur. İşte Kamil Bey bilinçli bir tavırla ülkemizde ihmal edilmiş bu birikimi ilgilenenlere cömertçe sunmakta olan bir isimdir.

Kamil Bey'le ilk tanıştığımız doksanlı yıllardan beri alakamız hiç kesilmedi. Bazen Bakü'de bazen de başta Ankara olmak üzere ülkemizdeki değişik şehirlerde birlikte olduk. Bunlar istenilen düzeyde müşterek çalışmalara dönüşmediyse de birbirimizin yaptıklarından haberdar olduk, bunlardan karşılıklı yararlandık. Artık ikimiz de mesleki hayatımızın ilerleyen yıllarında kazanımlarımızı yeni yetişen nesillere aktarmaya çalışıyoruz.

Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi, Kamil Hoca'nın bu konumunu hem daha geniş kesimlere iletmek hem de gelecek nesillere taşımak amacıyla, dostlarının ve öğrencilerinin görüşlerini, makalelerini ihtiva eden bir özel sayıyla sizlerin huzurunda. Şüphesiz bu niyet onun değerli ve anlamlı çabalarına küçük bir karşılık ama anlamlı bir vefa örneği. Bu açıdan derginin genel yayın yönetmeni Hakan Yılmaz Bey'e de teşekkür ediyorum.

Dileđim Kamil Bey'in sağlık ve afiyetle daha uzun yıllar cömertçe bu birikimini ihtiyacı olanlara sunması. İnanıyorum ki O, Türk dünyası arasında bir köprü isim olarak bu rolünü daha uzun süre devam ettirecektir.

Prof. Dr. Mustafa İsen

Türkolog